

Stanowisko nr 1/23 strony pracowników, strony pracodawców oraz strony samorządowej Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim z 5 października 2023 r. w sprawie rozwoju i dostosowania szkolnictwa branżowego do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy

Strony dialogu społecznego: pracodawcy, pracownicy oraz strona samorządowa dostrzegają, iż szybki rozwój technologii i transformacja gospodarki w ujęciu globalnym wymusza przygotowanie młodych ludzi, wyposażonych w niezbędne kompetencje do wejścia na rynek pracy.

Szeroko pojmowana edukacja ma służyć temu, aby młodzi ludzie sprościli wyzwaniom stawianym im z chwilą wejścia do świata poszczególnych profesji, jak również uczyniła z nich poszukiwanych fachowców, którzy swoją karierę będą budować w oparciu o zdobytą wiedzę, doświadczenie i pasję.

W dobie przemian na rynku pracy, dynamicznych zmian w gospodarce, rola kształcenia związanego z przygotowaniem młodych ludzi do wykonywania zawodów odpowiadających na potrzeby rynku pracy jest niezwykle istotna i szczególnie warta podkreślenia w roku ogłoszonym przez Komisję Europejską - Europejskim Rokiem Umiejętności. Według Barometru Zawodów, w województwie mazowieckim w 2023 r. występuje deficyt w 22 grupach zawodowych, w samej tylko Warszawie zdefiniowano 93 zawody deficytowe. Kształcenie zawodowe nadal oceniane jest jako mało prestiżowe i niewielu uczniów je podejmuje. Dlatego tak istotne są wszelkie działania mające na celu propagowanie kształcenia zawodowego, czego znakomitym przykładem była organizacja, po raz pierwszy w Polsce, Mistrzostw Europy Młodych Profesjonalistów EuroSkills. To największy konkurs edukacyjny i umiejętności zawodowych na Starym Kontynencie, który odbywa się co dwa lata. 8 edycja EuroSkills miała miejsce w Gdańsku. Młodzi uczniowie i studenci mieli możliwość wzięcia udziału w konkursie umiejętności zawodowych od najnowszych technologii komputerowych i robotyki po gotowanie, spawanie i florystykę. W dniach od 5 do 9 września, 576 młodych ludzi pochodzących z 32 krajów Europy w wieku od 18 do 25 lat rywalizowało ze sobą w 42 zawodowych konkurencjach. Polskę reprezentowało 41 osób w 36 dyscyplinach. Nasi młodzi zawodowcy wywalczyli 13 medali: 3 złote, 1 srebrny, 3 brązowe, 6 medali doskonałości, plasując się na 5 miejscu. Polacy największy sukces odnieśli w kategorii technologia wytwarzania i inżynieria (3 złote medale), obsługa gości hotelowych (medal srebrny), mechanika pojazdów ciężarowych, budownictwo cyfrowe, chłodnictwo i klimatyzacja (medale brązowe). Ponadto zdobyli 6 medali doskonałości w dziedzinie: spawalnictwo, gotowanie, fryzjerstwo, serwis restauracyjny, instalacje sanitarne i grzewcze.

Takie europejskie mistrzostwa to bardzo dobre narzędzie popularyzacji kształcenia zawodowego wśród uczniów i studentów. To wyraz uznania dla polskich szkół branżowych, uczelni oraz nauczycieli kształcenia zawodowego. Wszelkie podejmowane działania zmierzające do odbudowy prestiżu szkolnictwa branżowego i technicznego należy promować i wspomagać.

Jednakże nadal szkoły branżowe w opinii publicznej niesłusznie uważane są za szkoły „gorsze”. Trafiają do nich często dzieci z tzw. naboru ujemnego lub z braku miejsc w liceach ogólnokształcących. Brakuje zakrojonej na szeroką skalę, skierowanej do młodzieży i rodziców promocji tej ścieżki edukacji.

Proponujemy stworzenie całorocznej kampanii informacyjnej w mediach ogólnopolskich, w tym również w mediach społecznościowych, informującej młodzież szkół podstawowych o zawodach, szkołach, rekrutacji, ciekawej pracy, atrakcyjnych wynagrodzeniach i dobrych perspektywach zatrudnienia po zdobyciu deficytowego zawodu, kampanii zachęcającej młodzież do świadomego wyboru szkół branżowych.

1. Zobowiązujemy rząd do zwiększenia nakładów na szkolnictwo branżowe, w tym znacznego podniesienia wynagrodzeń nauczycieli.
2. Umożliwienie zatrudniania specjalistów nauki zawodu na podstawie Kodeksu Pracy z dużo wyższym wynagrodzeniem.

3. Doposażenie szkół i pracowni zawodowych z budżetu państwa.
4. Tworzenie programów nauczania, podręczników we współpracy z pracodawcami, nauczycielami zawodu.
5. Wsparcie organizacyjne, prawne i finansowe pracodawców, którzy przyjmują uczniów na praktyczną naukę zawodu lub tworzą klasy patronackie, np. ulgi podatkowe.
6. Organizacja ośrodków egzaminacyjnych, np. w nowo powstałych Branżowych Centrach Umiejętności w celu przeprowadzenia egzaminów zawodowych z kwalifikacji poza szkołą.
7. Konieczne wydaje się dokonanie niezbędnych modyfikacji i zmian niektórych regulacji prawnych, co zwiększy ich spójność, wyeliminuje nadmierną biurokrację, dostosuje przepisy do obecnego kontekstu gospodarczego i społecznego, tym samym usprawni nawiązanie współpracy szkół z pracodawcami.

Uważamy, iż szkolnictwo branżowe stanowi istotny element polskiego systemu edukacji, tworzy filar gospodarki naszego kraju. Wnosimy, aby zmiany legislacyjne, jak i plany budżetu państwa na rok 2024 doprowadziły do wzmocnienia szkolnictwa branżowego, przyczyniając się do budowania konkurencyjności polskiej gospodarki na arenie międzynarodowej.

Stanowisko zostało podjęte przez stronę pracowników, pracodawców oraz stronę samorządową Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim. Podpis w imieniu stron złożyli obecni na posiedzeniu wiceprzewodniczący Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w województwie mazowieckim reprezentujący stronę pracowników, stronę pracodawców oraz stronę samorządową.